

C H U O N G : 36

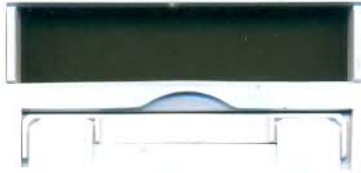
TÌNH CỜ MARTIN trở về Nữu-Uớc cũng bằng chiếc St. Buryan như khi chèo ra đi. Tàu bị ma ám, hồn ma Leora đương mơ-mộng, và hồn ma Sondelius hò-hét trên cầu tàu.

Và trên chiếc St. Buryan này có Cô Gwilliam của Câu-lạc-bộ Điện-viên Giao - Tế Hội, người đã từng làm cho Sondelius phải mịch lòng, tức giận.

Suốt mùa Đông vừa qua, nàng đã ở Trinidad và Caracas, thu-thập được rất nhiều tài-liệu quý-giá về âm-nhạc ở đó, hay ít ra thì cũng trù-liệu được chương-trình để thu-thập được rất nhiều tài-liệu quý - giá về âm-nhạc đó. Nàng thấy Martin đáp tàu ở Blackwater, và nhanh mắt thấy mấy người bạn đi tiễn chèo - hai người Anh, một béo, một gầy, và một người Tô-cách-lan nét mặt khô-khạn.

Nàng đón chào chàng như một người bạn cố-tri, và bảo :

- Bạn anh hình như toàn người Anh cả.

- Dạ.

- Anh ở đây suốt mùa Đông đấy à ?

- Vâng.

- Bị kẹt vì kiểm-dịch như vậy thật là không may quá nhỉ ? Tôi đã bảo anh là có họa diên thì mới lên bờ, anh không nghe ! Nhưng chắc anh đã xoay-xở được khá bọn tiền chữa bệnh đấy nhỉ ? Nhưng thực sự chắc cũng khó chịu lắm.

- Dạ-ạ, chắc thế.

- Thì tôi đã bảo anh thế mà anh không nghe ! Đáng lý ra anh đi Trinidad mới phải. Một hòn đảo mê-ly không thể tả được ! À thế còn cái ông "Mán-Xá" ra sao ?

- Ai kia ?

- Ồ, cái ông ấy mà anh không biết à ? Cái Ông Thụy-diên kỳ-cục cú hay nhảy-nhót và làm đủ trò ấy mà.

- Ông ấy chết rồi.

- Ồ, đáng thương quá nhỉ. Anh có biết không, người khác ai muốn nói gì thì nói, chứ tôi không bao giờ cho là ông ta tệ đến thế. Tôi chắc-chắn ông ta cũng là người có tri-thức và lễ-độ, khi nào không say sưa thì cũng khá. Thế chị ấy không cùng đi với anh à ?

- Không... vợ tôi không đi. Thôi, tôi phải xuống dỡ hành-lý ra đã.

Nàng nhìn theo chàng, vẻ mặt hầu như muốn nói, "con người ít ra thì cũng phải học cho biết phép lịch-sự một chút chứ !"

II

Phần sợ nóng bức, phần sợ giông bão, nên chỉ có ít hành-khách hạng nhất đáp chuyến tàu này, và phần đông không phải là nhân-vật quan-trọng, vì họ không phải là những du-khách người Bắc-Mỹ vui-vẻ, lịch-sự, mà chỉ là dân Nam-Mỹ tầm-thường. Cũng như các nhà du-lịch khác, khi trí-óc họ nhờ những cuộc lữ-hành được mở-mang thêm và giàu thêm kinh-nghiệm, khi họ trở về New Jersey hay Wisconsin, lòng tự-phụ đã ở luôn sáu tháng tại Tây Ấn-Độ và Nam-Mỹ, mấy nhà du-lịch Bắc-Mỹ đáng trọng thường để ý quan-sát lẫn nhau rất tỹ-mỹ, và họ nhận thấy có một người đàn ông gầy và xanh có vẻ bòn-chòn thiếu bình-tĩnh, suốt ngày lê bước đi quanh sân tàu, và thường nửa đêm rồi mà vẫn còn đứng thơ-thẩn một mình bên lan-can.

Ông S. Sanborn Hibble ở Detroit nói với Bà Dawson ở Memphis, "Cái anh chàng kia tôi thấy có vẻ bối-rối, bị khích - động ghê-gớm lắm !"

Bà Dawson đáp giọng sắc-sảo - cái giọng đã làm cho bà đi đến đâu cũng được nhiều

người để ý, "Vâng, đúng thế. Tôi chắc anh chàng lại có tâm-sự gì về truyện tình-ái !"

Cô Gwilliam nói, "Ô, tôi biết anh ta ! Anh ta với vợ cùng đi chiếc St. Buryan này với tôi chuyến trước, khi tôi xuất ngoại. Chỉ ta bây giờ đương ở Nữ-Uớc. Anh ta là bác-sĩ gì đó - xem ra chẳng có gì là xuất-sắc, tôi chả tin. Nói riêng chúng mình biết với nhau thôi, chứ tôi thấy cả vợ lẫn chồng chả có gì là đáng kể. Suốt chuyến đi, hai người chỉ ngồi ò ra một chỗ, trông đến ngây-ngô".

III

Martin nghĩ đến các ống thí-nghiệm, thấy ngứa-ngáy cả chân tay. Chàng biết, đúng như trước kia chàng đã phỏng- đoán, là chàng ghét công việc về hành-chánh cũng như những công-việc Kinh-Doanh To Lớn.

Trong lúc đi đi lại lại ở trên sân tàu, chàng thấy đầu óc sáng-suốt ra, chàng lại trở lại với cái bản-ngã của chàng. Chàng tức-bực nghĩ đến những lời phê-bình chỉ-trích nhằm vào bản tường-trình chung-kết của chàng, dù nó hay hay dở cũng mặc. Đã có một hồi chàng ghét những lời phê-bình của các bạn đồng-sự,

cũng như trước kia chàng đã ghét lối ganh-tỵ của họ, từ nay chàng lại thêm cái ghét nữa là đi đâu cũng cứ phải ngoái cổ lại xem xét đề-phòng những kẻ chạy theo truy-cản chàng. Nhưng một đêm đứng tựa lan-can tàu hàng mấy tiếng đồng-hồ, chàng tự thú rằng chàng sợ những lời phê-bình chỉ-trích của họ, sợ vì cuộc thí-nghiệm của chàng đã có rất nhiều sơ suât. Chàng quảng xướng biến hết thảy những điều biện-luận chàng vẫn dùng để tự bào chữa cho mình : "Những ai chỉ ngồi yên-ôn trong phòng thí-nghiệm của mình để làm việc, những ai chưa bao giờ có cái kinh-nghiệm phải làm cách nào để giữ cho tâm-trí mình được bình-tĩnh giữa một trận dịch đương hoành-hành, và giữ được đúng những điều-kiện cần-thiết cho cuộc thí-nghiệm của mình, những người đó không thể ý-thức được những nỗi khó-khăn người ta phải chiến-đấu để vượt qua".

Phê-bình liên-tục rất tốt, miễn là không có ý phá-hoại, không có lòng đố-ky nhỏ-nhen.

Không, cho dầu phê-bình có ý xấu như thế nữa, cũng vẫn tốt. Cần phải có một vài người có tính 'phá-hoại' như những người tự-túc tự mãn vẫn thường gọi. Xu-hướng thích phá-hoại những công-trình kha-khá hoàn-hảo hợp với họ hơn là xu-hướng sáng-tạo.

Tại sao lại bắt một người chỉ có tài phá nhà, có tài dọn-đẹp sạch - sẽ nền nhà ngón-

ngang gạch ngói, phải làm công-việc lát nhà xây gạch ?

Chàng hớn-hở nghĩ thầm, "Được lắm ! Cứ để mặc họ ! Biết đâu mình chả đi bước trước họ, viết một bài tự giếu công-việc của mình. Cho dẫu mình có bỏ bê công-việc thí-nghiệm ở St. Swithin ít lâu, nhưng mình cũng đã có được một chút tài-liệu rồi. Mình sẽ đưa cho một nhà trắc-định sinh-vật học xem xét lại. Hay quá ! Còn tất cả tài-liệu khác, mình cho công-bố hết".

Chàng lên giường nằm và cảm thấy chàng có thể đương-đầu được với đôi mắt soi-mói của Gottlieb và Terry và đây là lần đầu tiên trong mấy tuần liền, chàng ngủ được một giấc ngon lành, không kinh-hoàng sợ-hãi.

IV

Tối bến Brooklyn, trước sự ngạc-nhiên và hơi bực mình của Cô Gwilliam, Ông S. Sanborn Hibble, và Bà Dawson, Martin được phóng-viên các báo tới đón chào và hoan-hỉ ngờ ý muốn biết chàng đã làm được việc gì phi-thường, chữa được một bệnh tật gì đó, ở một hòn đảo nào hay một nơi nào đó, họ hỏi một

cách lờ-mờ, tỏ ra họ không hiểu biết đích-xác một tí gì về công-việc của chàng.

May gặp Rippleton Holabird đến giải-thoát cho chàng, Holabird chen vào giữa đám phóng-viên, giơ hai tay ra đón chàng, kêu, "Ô kìa bạn ! Chúng tôi đã biết hết mọi chuyện. Chúng tôi rất buồn về cái tang của bạn, và cũng rất mừng thấy bạn được bình-yên trở về với chúng tôi".

Bất kể trước kia, dưới sự bao-bọc của Gottlieb, chàng đã nói những gì về Holabird, bây giờ chàng đưa tay ra xiết chặt tay Holabird và nói, "Tôi cũng mừng được trở về".

Holabird (mặc áo sơ-mi xanh, cổ xanh hồ cứng, như một kịch-sĩ) không thể đợi nhân-viên quan-thuế khám xong hành-lý của Martin. Công-việc Quyền Giám-Đốc buộc ông ta phải trở về Viện trước, và chỉ nói ý cho chàng biết là Ủy-Ban Quản-Trị sắp sửa cử ông làm Giám-Đốc thực-thụ, và chắc-chắn ông sẽ lo-liệu để chàng hưởng những vinh-dự và thù-lao xứng-đáng.

Khi Holabird ra về, tự lái lấy chiếc xe du-lịch sang-trọng (ông thường giải-thích là vợ chồng ông có thể mượn được tài-xế, nhưng muốn để tiền tiêu vào việc khác), lúc đó Martin mới trông thấy Terry Wickett đứng tựa vào một chiếc cột gỗ một trên bến, tựa hồ như chàng đã đứng đấy cả mấy tiếng đồng-hồ.

Terry tiến tới kêu :

- Slim ! Mọi việc đâu vào đấy cả chứ ?
Mình hãy tổng hành-lý lên cho quan-thuế xét
đi. Tôi rất vui mừng thấy Ông Giám-Đốc ôm
lấy anh.

Trong khi xe đưa hai người qua những con
đường nóng bức của Brooklyn, Martin hỏi :

- Helabird làm Giám-Đốc ra sao ? Gott-
lieb thế nào ?

- Ồ, cái thằng cha "khó chịu" ấy cũng
không đến nỗi tệ hơn Tubbs, lão còn có vẻ lễ-
phép hơn và ngu-ngốc hơn... Tôi, rồi anh coi
tôi ! Có ngày tôi sẽ bỏ đi vào rừng ở cho anh
coi... mua được một cái nhà tranh ở Vermont...
đến ở đây làm việc khỏi phải trình kết-quả
cho Giám-Đốc ! Họ nhét tôi sang Ban Sinh-Vật
Hóa-Học. Còn Gottlieb (giọng Terry có vẻ lo-
âu), xem chừng ông yếu lắm... Họ cho ông về
hưu rồi. Này Slim này : tôi nghe nói anh sắp
đứng đầu một ban "hách" lắm, còn tôi thì chẳng
bao giờ làm được cái gì khác hơn là một nhân
viên thường. Anh có đi với tôi không ? Hay
anh ở lại làm một "sủng thần" của cái thằng
cha "khó chịu" ấy... một khoa-học-gia anh
hùng ?

- Tôi đi với anh, Terry, anh "mắm tôm"
à. (Martin bỏ cái giọng trào-lộng chàng vẫn
quen dùng với Terry và cho là rất thích-hợp
với hai người) Tôi chả còn ai khác nữa. Leora
và Sondelius đã chết rồi, và biết đâu Gott-
lieb cũng sắp tới lượt. Anh với tôi, mình phải

kết với nhau chứ !

- Phải thế mới được !

Hai người bắt tay nhau, ho xù - xụ với nhau, và nói chuyện về những chiếc mũ rom.

V

Khi Martin vừa bước chân vào Viện, các đồng-nghiệp ùa cả ra bắt tay và hoan-hô chàng, và nếu những lời ca-tụng có quá đáng đến độ người nghe có thể nổi nóng lên, thì cũng may chàng chẳng có thời-giờ kịp nghe đủ hết những lời đó, trong lúc lòng chàng còn đương rộn lên vì cái vui được trở về nước nhà.

Toàn-quyền Robert Fairlamb có viết một bức thư cho Viện cực-lục tán-duơng chàng. Bức thư cùng đến một chuyến tàu với chàng, và ngay hôm sau, Holabird trao nó cho báo-chí.

Các phóng-viên hôm trước gặp chàng ở bến tàu tỏ ra không mấy quan-tâm đến chàng, hôm nay ùn-ùn kéo nhau tới phỏng-vấn. Thấy chàng có vẻ không vui, trả lời nhăm-nhẩn, Holabird vội chạy ra tiếp họ khéo-léo đến độ các báo-chí có thể tuyên-bố rằng nước Mỹ, từ xưa vẫn luôn luôn cứu-trợ thế-giới hết việc

này đến việc kia, bây giờ lại vừa chạy đi cứu trợ một lần nữa. Người ta loan tin trên mặt báo rằng Bác-sĩ Martin Arrowsmith không những là một tay phù-thủy chữa bệnh cao-cường, một tay khảo-cứu có thể đứng vào hàng cự-phách, mà còn là một tay giết chuột, đốt phá làng xóm hung-bạo, một tay hùng-biến trước Ủy-Ban Đặc-Biệt, một tay chiến-thắng Tử-Thần. Đương lúc đó, ở một vài nơi, người ta còn hoài-nghi không biết nước Mỹ đã làm được những công-việc từ-thiện gì cho các Đền Em Bé Nhỏ như Mễ-tây-cơ, Cu-ba, Hai-ti, Ni-ca-ra-ga - và các nhà báo, các nhà chính-trị rất mang ơn Martin đã chứng-minh cho mọi người thấy lòng hy-sinh và ân-cần thần-ái của nước Mỹ.

Chàng nhận được thư của Bộ Y-Tế, của một trường Đại-Học ở Trung-Tây bạo gan muốn tặng chàng học-vị Tiến-Sĩ Dân-Sự Pháp-Luật, của các Y-Khoa Đại-Học, các hội này hội nọ năn-nỉ mời chàng đến diễn-thuyết. Các báo y-học và nhật-báo đăng nhiều bài xã-thuyết về công-độc của chàng, Dân-Biểu Pickerbaugh đánh điện-văn từ Hoa-thịnh-đốn gọi cho chàng, trong đó Ông Dân-Biểu có một câu mà hiển-nhiên ông coi như một câu thơ : "Người ta phải đi thế nào mới hòng bước trước anh - hào Nautilus". Rồi chàng lại được mời tới dự tiệc ở nhà McGurk, lần này không phải do Bà Capitola, mà do chính McGurk đứng tên mời, tên ông từ xưa tới nay chưa bao giờ được "đánh bóng" sáng-

láng lại như lần này.

Chàng từ-chối hết thấy lời mời đi diễn-thuyết, và các tổ-chức khẩn-khoản mời chàng, đã khiêm-tốn trả lời rằng họ rất thông-cảm Bác-sĩ Arrowsmith lúc này đương bận nhiều công-việc lắm và họ rất lấy làm hân-hạnh nếu khi nào bác-sĩ có thể có thời-giờ v.v.và v.v.

Bây giờ Holabird đã được đề-cử làm Giám Đốc chính-thức kế-vị Gottlieb, và lão tìm cách lợi-dụng Martin đem ra trưng-bày như một giải-thưởng quán-quân của Viện. Lão đưa tất cả các vị khách thuộc hàng "nhân-vật quan-trọng", tất cả các khách ngoại-quốc thuộc hạng "Người Chỉ Vui Có Hạn" đến gặp chàng, và các quan-khách đều có vẻ vui thích cố nặn óc ra tìm những câu để hỏi chàng. Rồi chàng được cử làm Trưởng-Ban một ban mới tổ-chức thêm, Ban Vi-Sinh-Vật-Học với số lương-bổng gấp đôi lương-bổng cũ của chàng.

Chàng chưa bao giờ thông hiểu giữa hai môn Vi-Sinh-Vật-Học với Vi-Trùng-Học khác nhau những gì. Nhưng các vinh-dự người ta tặng cho chàng, chàng không thể từ-chối một cái nào cả, mà cái nào cũng đều làm cho chàng hết sức sung-sốt - chàng chàng sung-sốt hơn nữa khi đã tới thăm Max Gottlieb.

VI

Ngay sáng hôm sau khi chàng về, chàng đã gọi giầy nói tới nhà Gottlieb để nói chuyện với Miriam và được phép tới thăm ông già vào lúc xế trưa.

Suốt dọc đường lên tỉnh, tai chàng hình như lúc nào cũng nghe ông nói, "Anh mới là con tôi ! Tôi đã cho anh hết tất cả những điều tôi biết về chân-lý, về danh-dự, thế mà anh đã phản-bội tôi. Anh bước đi cho khuất mắt tôi !"

Miriam đón chàng ở hành-lang, có vẻ lo-ngại nói, "Tôi không biết có nên để Bác-sĩ vào không".

"Tại sao thế ? Chẳng lẽ ông yếu đến độ không đủ sức tiếp khách hay sao ?"

"Không phải thế. Cha tôi hình như không hẳn là đau ốm, duy có điều yếu sức, nhưng cha tôi không nhận ra được ai cả. Các bác-sĩ bảo là bệnh già lẫn. Cha tôi mất hết trí nhớ, bỗng dưng quên hết tiếng Anh. Cha tôi chỉ còn nói được có tiếng Đức, mà tôi thì không nói được, chỉ biết lồm-bồm mấy câu. Biết thế này thì trước kia tôi học tiếng Đức còn hơn là

âm-nhạc ! Nhưng biết đâu gặp anh lại là điều tốt cho Cha tôi. Trước kia cha tôi vẫn mến anh. Anh không biết chứ cha tôi nói chuyện khen anh và cuộc thí-nghiệm tốt đẹp của anh làm ở St. Hubert ghê lắm".

"Đạ, tôi..." chàng không tìm được câu gì để nói.

Miriam dẫn chàng vào một phòng xung quanh tường xếp đầy sách, trông tối om. Gottlieb ngồi lọt-thỏm vào một chiếc ghế nệm rách nát, hai bàn tay gầy-guộc đặt trên thành ghế.

Martin lúng-búng nói, "Thưa Bác-sĩ, tôi là Arrowsmith mới về tới".

Ông già trông có vẻ không hiểu gì mấy, chăm-chú nhìn chàng xong lắc đầu và lẩm-bẩm tiếng Đức, "Tôi không hiểu". Đôi mắt kiêu-ngạo của Ông mờ đi vì những giọt nước mắt ông không kiềm-chế nổi, từ-từ chảy ra.

Martin hiểu là chẳng bao giờ chàng còn có thể bị ông trách-phạt cũng như là được ông tha-thứ nữa. Gottlieb đã đâm ra mê-muội, vẫn đặt hết tin-trưởng ở nơi chàng.

VII

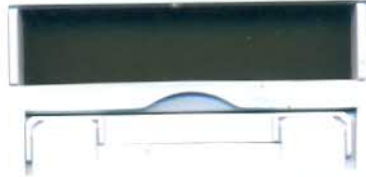
Martin vội đóng sập cửa phòng của chàng

- của hai vợ chồng chàng - lại một cách lạnh lùng bực-tức, sợ lại bị nỗi đau-khổ xâm-chiếm khi nhìn thấy những di-vật của Leora, hàng trăm ngàn thứ lặt-vật gọi cho chàng nhớ tới nàng : chiếc áo dài nàng đã sắm để đi dự tiệc của Capitola, vợ McGurk thết, một mẫu xúc-củ là đã khô cứng như đá nàng giấu một chỗ để đem đem ra gặm ăn vụng, một mảnh giấy ghi "Nhớ mua hạnh-đào cho Sandy ?". Chàng lấy một cái phồng bình-thường, không có chi là đặc-sắc trong một khách-sạn để chui vào đấy làm việc. Bây giờ chàng chẳng còn gì khác hơn là làm việc và tình bạn khắc-nghiệt của Terry Wickett.

Công việc đầu tiên của chàng làm kiểm-soát lại những bản thống-kê kết-quả cuộc trị liệu của chàng ở Giáo-khu St. Swithin, với những tài-liệu mới mà Stokes vẫn tiếp-tục gửi tới cho chàng. Một số tài-liệu vẫn chưa được chính-xác, một số cho thấy giá-trị của thuốc phage được xác-định hần-hoi, nhưng chưa có gì là chắc-chắn, là rút-khoát cả. Chàng đem những tài-liệu ấy cho Raymond Pearl, một nhà trác-định sinh-vật-học, thì ông này cho những tài-liệu ấy không có giá-trị nhiều như chàng tưởng.

Chàng đã đưa một bản phúc-trình về công việc của chàng cho Ông Giám-Đốc và Ban Quản-Trị, nhưng không có kết-luận, mà chỉ nói rằng "còn phải chờ phân-tích các bản thống-kê mới

biết rõ kết-quả, và trước khi chưa phân-tích xong thì không nên công-bố vội". Nhưng Holabird đã làm liều, các báo-chí đưa ra toàn tin phi-thường, rồi thư-từ ùn-ùn gửi đến Martin, xin chàng gửi cho thuốc phage, hỏi chàng có thuốc phage chữa ho lao, lậu, giang-mại không, hoặc yêu-cầu chàng đảm-nhiệm chữa trị cho bệnh truyền-nhiễm này kia, kia nọ.

Pearl chỉ cho chàng biết những kết-quả tốt đẹp trong lần chích thuốc đầu tiên cho toàn-thể dân làng Carib còn có nghi-vấn, bởi lẽ rất có thể khi chàng bắt đầu chích thì cái đường cong trên đường biểu-diễn của bệnh đã vượt quá cao-độ của nó rồi. Thêm vào điểm này còn có những điểm rắc-rối khác nữa, nên đối với công-việc chàng sốt-sắng làm ở Đảo St. Hubert này, chàng có thái-độ lãnh-đạm tựa hồ như đó là công-việc của ai khác, chàng không từng quen biết, có ý muốn đưa ra để khoe-khoang lấy tiếng, chàng quả-quyết rằng chàng chưa có đủ bằng-chứng xác-thực và tức-tức đi tìm ông Giám-Đốc để nói cho ông hay.

Holabird rất tử-tế, rất ngọt-ngào, khéo-léo, nhưng ông thờ dãi và nói rằng nếu công-bố kết-quả như vậy, thì ông phải rút lại tất cả những điều ông đã nói từ trước, những điều khoa-trương mà mọi người sẽ dò-chùng là ông đã xúi người cấp dưới của ông tung ra. Ông ta rất tử-tế, rất ngọt-ngào, nhưng lại rất cương quyết. Martin phải cắt bỏ (Holabird không nói "cắt bỏ" mà nói là "đé đấy rồi tôi xết

lại") những kết-quả đúng theo thống-kê, và chỉ công-bố bản tường-trình với một bản giản lược mơ-hề thôi.

Martin nói giận, nhưng Holabird vẫn giữ vững ý định một cách khéo-léo và tế-nhị. Martin chạy đi tìm Terry, tuyên-bố sẽ từ chức... sẽ tố-cáo... sẽ trình-bày... Phải ! Chàng sẽ thế này, sẽ thế nọ ! Bây giờ chàng không còn phải lo cho Leora nữa. Chàng sẽ đi làm công trong một hiệu bán thuốc cũng được. Chàng sẽ quay lại ngay bây giờ nói thẳng ngay vào mặt thẳng cha "khó chịu" cho nó biết tay...

Terry nói, "Này ! Slim ! Khoan đã ! Hãy bình-tĩnh lại đã ! Hãy cố chịu đựng thẳng chạ thêm ít lâu nữa rồi hai đứa chúng mình sẽ tìm một việc gì làm chung với nhau, tự-do khỏi bị ai kiểm-ché. Trong khi đó anh vẫn cố phòng thí-nghiệm đấy, và anh còn phải học thêm chút nữa về vật-lý-hóa cho nó xong đi ! Và, à... Slim này, từ hôm ấy đến nay tôi chưa nói gì về công-việc của anh ở St. Hubert đấy, nhưng anh biết mà tôi cũng biết là anh đã làm hỏng be-bét cả ra. Nếu anh truy-tố chạ, liệu anh có thể ra Tòa với hai bàn tay trong sạch được không ? Dầu sao tôi nhận rằng ngoài cái truyện chạ nói lão, bán-thiếu, xin-xỏ địa-vị, hèn-hạ, giả nhân giả nghĩa, tiếm-đoạt quyền-hành, nó có lý của nó. Anh hãy cố nhìn đi. Để mình thu xếp xong một cái gì đã. Anh coi, mình vừa mới học hết chương-trình khoa-học, bây giờ mình

mới bắt đầu làm việc mà !"

Rồi Holabird nhân-danh Viện, chính-thức công-bố bản tường-trình nguyên-thủy Martin gửi cho Ủy-Ban Quản-Tri, sau khi ông sửa đổi đi một vài chỗ rất kỳ-cục, chẳng hạn như câu "Các kết-quả cần phải đem ra phân-tích rồi mới xác-định được" ông đổi ra là "mặc dầu cũng cần phải đem ra phân-tích thống kê, nhưng sự thực hiển-nhiên là phương thuốc trị-liệu mới này đem lại tất cả những kết-quả đúng như đã mong đợi".

Thấy thế, Martin lại nói giận, và Terry lại phải xoa dịu chàng lần nữa, và chàng lại tiếp-tục học vật-lý-hóa, một cách hăng-hái, nhưng cái hăng-hái này không giống như cái nóng-nảy ngày mà chàng biết rằng Leora đang mong đợi chàng, dạn dày chịu đựng cực khổ.

Chàng học những điều huyền-bí sinh xuất ra trong sự xác-định băng-điểm, sự xác-định áp-lực thẩm-thấu, và tìm cách áp-dụng những phương-pháp phổ-thông-hóa các chất men của Northrop vào việc nghiên-cứu thuốc phage.

Chàng đắm ra mê-mải học những định-luật về toán-học nó tiên-đoán các hiện-tượng tự-nhiên một cách chuẩn-xác kỳ lạ, chàng sống trong một thế-giới lạnh-lùng, đúng mực, vật-chất khắc-khổ, chua-chát, cay-đắng cho những kẻ lập-luận theo cảm-giác. Càng ngày chàng càng khinh-miệt những kẻ để phí thì-giờ vào

những việc không đâu, như đi đông-dài ngoài đường ngoài phố, thay đổi tên cho các chủng-vật, sưu-tập những bằng-cứ để suy-luận ra sự thật. Trong khi chàng miệt-mải học-tập như vậy, ngày tháng vui tươi qua đi chàng cũng không hay.

Có một lần ngẩng đầu lên, chàng ngạc-nhiên thấy đương ở mùa Xuân, lại một lần Terry và chàng thả bộ đi tới hai trăm dặm, qua những ngọn đồi ở Pennsylvania, trên những con đường nắng hạ, ấy thế mà chàng tưởng chừng cuộc đi chơi ấy mới xảy ra trước ngày lễ Giáng-sinh một hôm khi thấy Holabird vui-vẻ đi khắp Viện chào mừng mọi người.

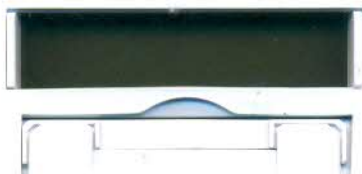
Sự vắng mặt của Gottlieb có lẽ lại có lợi cho Martin, vì mỗi khi gặp vấn-đề khó-khăn, chàng không còn chạy đi hỏi ông thầy nữa. Mỗi khi đề-cập tới những vấn-đề khuếch-tán, chàng lại có dịp mở-mang trí-não thêm, và không biết có phải do chàng có thiên-tài phát-minh hay chỉ do cần-cù làm việc, mà chàng tỏ ra có nhiều khả-năng phi thường khiến Terry phải khen-ngợi một cách có thể nói là quá đáng : "Chà, Slim, đâu đến nỗi tệ !".

Tính xác-thực hầu như là tính bám-sinh của Gottlieb, niếm dần vào con người Martin sau khi chàng bị làm-lỡ nhiều lần. Chàng muốn có một kỹ-thuật thật hoàn-hảo để tìm ra những sự thực tuyệt-đối có thể chứng-minh hẳn-hoi.

Chàng muốn trở nên phi-thường, giữa chợ đời
chàng không muốn có tiền-tài và danh-vọng,
chàng muốn tránh hết thảy những thứ đó, vì e
rằng nó làm cho chàng mềm lòng rối trí.

Holabird cũng sùng-sốt như Tubbs trước
kia, khi thấy công-việc của Martin chia ra
làm nhiều ngành. Không biết cái anh chàng này
tự cho mình là gì - vi-trùng - học - gia hay
sinh-vật vật-lý-học-gia đây ? Nhưng Holabird
bị chế-ngự bởi giới khoa-học đã nhiệt-liệt
hoan-ngênh bài khảo-luận quan-trọng đầu tiên
của Martin về hiệu-lực của Quang - Tuyến X,
quang-tuyến ga-ma, và quang-tuyến bê-ta, đối
với thuốc phage chống vi-khuẩn kiết-ly. Ở Ba-
lê, Bà-rút-sen, và Căm-bờ-rít, cũng như ở Nữ
ước, người ta hết sức ca-ngợi bài khảo-luận
vì nó sâu-sắc và "minh-bạch... vì nó được
trình-bày một cách xác-thực, đặc-sắc và thú-
vị" như Giáo-su Berkeley Wurtz đã viết, ta cứ
coi ngay đoạn đầu của bài khảo-luận cũng đủ
biết :

"Trong một bài mở đầu trước, tôi đã trình
"bày tác-dụng phá-hoại phẩm-chất rất rõ-ràng
"của những quang-tuyến phóng-xạ trên tiêu-tổ
"kháng vi-khuẩn kiết-ly. Trong bài này, chúng
"tôi chứng-minh rằng những quang - tuyến X,
"quang-tuyến ga-ma, và bê-ta cũng sinh ra
"những tác-dụng làm tê-liệt y như thế trên
"tiêu-tổ này. Hơn nữa, ta lại thấy có một sự
"liên-quan về lượng giữa sự tê-liệt ấy với

"những phức-xạ đã gây ra sự tê-liệt. Những
"kết-quả của sự nghiên-cứu về lượng này cho
"ta biết rằng số bách-phân của sự tê-liệt là
"một hàm-số của hai biến-số: phần ngàn cu-ri
"và thời-gian - số bách-phân này được ước-
"lượng bằng những đơn-vịvi-khuẩn tiêu-tố còn
"sót lại sau khi chiếu-xạ bằng tia ga-ma và
"bê-ta, một huyền-trợc có độc-lực nhất-định.
"Phương-trình sau đây sẽ giải-thích rõ bằng
"định-lượng kết-quả cuộc thí-nghiệm :

$$K = \frac{\lambda \log e \frac{u_0}{u}}{E_0(\epsilon - \lambda t_1)}$$

Yec chơi xấu, đem bài đó cho ông Giám-
Đốc Holabird xem và hỏi ý-kiến ông thế nào,
Holabird nói, "Hay tuyệt! Ồ, tôi chỉ thấy nó
hay tuyệt! Tôi may cũng vừa xem qua một lượt,
nhưng được rảnh một cái là tôi sẽ đọc lại ngay
cho thật cẩn thận mới được".